

Zacheus

1. čtení:

kázání: Lk 19,1-10 ...Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: "Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě."Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo."...

Bratři a sestry,

slyšeli jste už biblický příběh o Zacheovi? Jestli ano, určitě se vám v mysli okamžitě objevili obrazy, možná dokonce film. Protože je to příběh vyprávěný tak, že ho člověk prostě má najednou před očima. Ježíš prochází městem, asi velkým městem a malý chlapík vyskakuje za davem, protože je moc malý na to, aby Ježíše uviděl. A tak rychle, tak trochu srandovně běží s tím vykasaným židovským oblekem napřed a leze na strom a vykukuje z větví, aby toho Ježíše uviděl. Ježíš si toho všimne a osloví ho a skončí to u Zachea na večeři. Celé to možná zní trochu jako vtipná scénka.

Zkusme se podívat na pár podrobností, které nám nepřijdou zvláštní, protože nežijeme v prostředí Palestiny počátku letopočtu. Předně jde o město Jericho. Na tehdejší poměry to opravdu bylo velké město, a bohaté. Ale pro tehdejšího pravověrného žida nebylo vhodné. Jednak kvůli historii. Z pohledu tehdejších věřících to město nemělo stát. Bůh zakázal, aby bylo obnoveno. Navíc to bylo město obchodní se vším, co k tomu patřilo. Se vším tím zlým. Hazard, prostituce, mafie ... Poctivý žid se tam nemohl spolehnout na to, že se mu podaří naplňovat Boží zákony. No a Ježíš tímhle městem klidně prochází. Svatý Boží syn si vybírá město hříchu, aby se tam navečeřel a přenocoval. Dneska by se asi vydal do Las Vegas na večeři k mafiánskému majiteli kasína. Ale pozor, ne proto, že Las Vegas je fajn místo a majitel kasína je fajn člověk s fajn zaměstnáním. Naopak. Právěže naopak.

Ta druhá věc. Samotný Zacheus. Nám přijde trochu jako srandovní figurka. Malý poskakující mužík, který se vyškrábe na strom. Takový ňouma vykuk vykukující z větví morušovníku. Skutečnost nebyla takhle úsměvná. Zacheus byl vrchní celník. Celník, to znamenalo zkorumpovaný kolaborantský zloděj. Vrchní celník, to byl jejich šéf. Celník bylo zvláštní zaměstnání. Od římských úřadů si musel koupit teplé místečko celníka a říši odvádět domluvený paušál, daně. Ale kolik, jak a od koho je vybral, to záviselo na něm. Samozřejmě vybíral kolik jen mohl od těch, kteří se nemohli bránit. Oškubával hlavně ty nejslabší. Navíc to bylo zaměstnání, ve kterém nic nevytvářel, nikomu nepomáhal, nenabízel žádné služby. Prostě jenom okrádal a část toho, co nakradl, platil Římu. Vůbec mě nenapadá nějaká analogie s dneškem. Možná ti prodejci pánviček a vysavačů za deseti a statisíce, říká se jim šmejdi. Ale od nich alespoň dostanete za ty šílené peníze tu pánvičku nebo vysavač. Zacheus lidem nedával nic. Navíc čteme, že to byl boháč, veliký boháč. Vzpomeňte na Ježíšovo: Snáze projde velbloud uchem jehly než bohatý do Božího království. A veškeré to Zacheovo bohatství bylo nakradené. Byl velmi bohatý, protože velmi mnoho lidí okradl. Zacheus nebyl vtipná postavička. Byl to vyděrač a zloděj kolaburující s okupační armádou. Lidská zrůda, kripl. Dosad'te si vlastní pojmenování.

A Ježíš, svatý Boží syn se právě k němu pozve na večeři a na přespání. Normální by bylo v cizím zlém městě přespát v tom alespoň trochu slušném hotelu nebo hostinci. Ale Ježíš se nechá pozvat. Takhle se přespává u přátel, u rodiny. Nechat se někým pozvat, to je projev důvěry, projev přijetí, tehdy ještě mnohem víc než dneska. A s ohledem na to, kdo byl Ježíš, to bylo vlastně pro dotyčného vyznamenání. A k tomuhle si Ježíš vybere ten lidský odpad jménem Zacheus.

No, až se nabízí otázka, jestli se teda taky máme nechat zvat na večeře ke zlým lidem. Jestli máme jako Ježíš vyznamenávat svojí důvěrou a přítomností ty bohaté, zkorumpované a vlivné. Tak jednoduché to nebylo a není. Zacheus byl totiž v něčem vyjímečný. On to o sobě věděl, že je svině. Ano, choval se tak, ale věděl, že je to špatně. Prostě s tím už nedokázal nic dělat, už si na to zvykl. Ale vypadá to, že mu v tom samotnému nebylo dobře. A tak něco udělal. Chtěl vidět Ježíše. Toho, o kterém se povídalo, že dokáže člověka zachránit. Zacheus chtěl být zachráněn. A to je ten veliký rozdíl mezi ním a ostatními jemu podobnými. Choval se stejně jako všichni zloději a vyděrači z města Jericha, nijak ho to neomlouvá, nijak to nezmenšuje jeho vinu. Ale chtěl být zachráněn. A něco udělal. Vylezl na strom. A Ježíšovi to stačilo. Zvláštní. Touha po změně vyjádřená vylezením na strom Ježíšovi stačila.

Mě se ten příběh moc líbí. Protože je to naprosto nezáračný příběh z Ježíšova života, ve kterém se stane ten největší zázrak, jaký je na světě možný. Zlý člověk je proměněn. To je zázrak. Ne chození po vodě, ne proměnění vody ve víno. Ale proměna zlého člověka je největší zázrak, jaký je v tomhle vesmíru možný. Pro tehle zázrak Bůh obětoval život svého Syna. Proto, aby Zacheus mohl rozdat a vrátit všechno, co nakradl a aby mohl v noci spát. Klidně spát spánkem ospravedlněného. Sice bez peněz, bez bohatství a bez té nejlepší matrace na posteli s nebesy, ale spát klidně. Jistě, píše se tam, že chtěl rozdat jen polovinu, ale že jestli někoho ošidil, že mu to vrátí čtyřnásobně. Tam nemá být slovo jestli. A doufám, že k tomu Zacheus po noci strávené s Ježíšem taky dospěl. Že totiž v životě ošizoval všechny včetně sebe.

A pro tohle všechno zaznívají na konec příběhu ta Ježíšova slova: Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo. Ten člověk Zacheus totiž byl mrtvý. V Božích očích byl mrtvý ale tím zajímavým způsobem, kdy je člověk mrtvý za živa, kdy to lidské už umřelo, ale...kdy má člověk ještě naději, kdy ještě může k Bohu křičet nebo alespoň vylézt na moruši. Z téhle smrti jde ještě zachránit. Proto Ježíš přišel.

Dobře, krásný příběh ale co my s tím. My nejsme vyděrači, zloději, kolaboranti, my nejsme ta nejhorší lidská špína. Dokonce někteří z nás ani nemají tu zkušenost, kdy se k Bohu vrátili ze života bez Boha. A někdy jsem byl dokonce svědkem určitého smutku nebo stesku lidí, kteří vyrostli v křesťanské rodině, kteří s mateřským mlékem nasávali víru v milujícího Boha. Že totiž nemají o čem svědčit. Že Bůh neproměnil jejich život. No, ti s proměněným životem těmhle vychovaným křesťanům zase závidějí tu mysl prostou vzpomínek na všechny, kterým ublížili, na všechnen ten čas, který byl jen umíráním.

Ale přece, i člověku nevytaženému ze špíny má zaznít tento příběh o Zacheovi. Protože kolik toho dobrého v nás už umřelo? Kolik toho, čemu jsme věřili, o co jsme se snažili, je mrtvé. A my nevidíme, že by to k něčemu bylo, nevidíme budoucnost. Kdy jsme se někomu snažili pomoci a ono to bylo k ničemu, možná to pak bylo ještě horší. Kolik dobrých nadějí se proměnilo v beznaděj?

A tohle přišel Ježíš zachránit. Tohle přišel hledat. Naše touha po dobrém je stejná jako Zacheova. A možná to není tak veliké pohřebiště dobrých nadějí, jako u něj ale každý si s sebou nosí malý hřbitov toho dobrého, čemu je konec. Tohle přišel Ježíš zachránit a dát naději. Přišel s tím, že to dobré má smysl, i když to dobře nedopadne. To dobré má budoucnost. I když ji vidí jen Bůh. I když nás za to nikdo nepochválí. Ježíš přišel s nadějí, že dobro je lepší než zlo, že je silnější než zlo, že dokáže obstát i tváří v tvář té nejhoršímu lidské špíně. Že cokoli vykonané ve jménu skutečné lásky trvá na věky.

Amen